

Local Festivities as a Catalyst for Social Cohesion: A Focus on Small Settlements

Kamelia Petkova

Institute of Philosophy and Sociology at BAS

Местните празници като катализатор за социална кохезия: фокус върху малките населени места

Камелия Петкова

Институт по философия и социология при БАН

Author Note:

Kamelia Petkova <https://orcid.org/0000-0002-3108-3887>

Kamelia Petkova is now at the Stratification, Social Inequalities and Mobility Department, Institute of Philosophy and Sociology, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia.

She has no known conflict of interest to disclose.

Correspondence, concerning this article should be addressed to Kamelia Petkova, Sofia 1000, 4 Serdika str., Institute of Philosophy and Sociology. Email: kamelia.petkova@gmail.com

Бележки за автора:

Камелия Петкова <https://orcid.org/0000-0002-3108-3887>

Камелия Петкова е от секция „Стратификация, социални неравенства и мобилност” на Института по философия и социология при БАН, София.

Няма конфликт на интереси.

Кореспонденцията, свързана с тази статия да бъде адресирана до Камелия Петкова, София 1000, ул. „Сердика” No 4, ИФС. Email: kamelia.petkova@gmail.com

Abstract

In the context of increasing challenges to social cohesion and local communities, the role of local festivities is gaining growing significance. They serve not only as a means of cultural expression but also as a mechanism for social stability, especially in the conditions of globalization, urbanization, and rising socio-economic inequalities. This study aims to analyze the role of local festivities as a catalyst for social cohesion in small settlements. In a changing social environment, these events contribute to building a shared identity, strengthening social bonds, and preserving cultural heritage. A mixed-methods approach has been employed, including an analysis of data from in-depth interviews with organizers and participants in local festivities, as well as a nationally representative quantitative survey. The analysis reveals that festivities foster social interaction and cultural exchange while also contributing to the development of social capital in local communities. The results indicate that young people perceive festivities as a platform for socialization, whereas older generations see them as a means of transmitting cultural heritage. Festivities also play a crucial role in economic revitalization by stimulating local businesses and attracting tourists. In rural areas, these events retain a stronger, authentic character, whereas in small towns, they often integrate modernized elements. In addition to their socio-cultural significance, festivities help reduce social isolation and strengthen community spirit, particularly in times of crisis. The study underscores the need for targeted policies to support these events to maximize their positive impact on communities.

Keywords: local festivities, social cohesion, cultural identity, social inclusion, small settlements

Резюме

В контекста на нарастващите предизвикателства пред социалната кохезия и локалните общности, ролята на местните празници придобива все по-голямо значение. Те се явяват не само средство за културно изразяване, но и механизъм за социална стабилност, особено в условия на глобализация, урбанизация и нарастващи социално-икономически неравенства. Настоящата статия има за цел да анализира ролята на местните празници като катализатор за социална кохезия в малките населени места. В условията на глобализация и социални промени тези събития допринасят за изграждането на споделена идентичност, способстват за укрепването на социалните връзки и за съхраняването на културното наследство. Използван е смесен методологичен подход, включващ анализ на резултати от дълбочинни интервюта с организатори и участници в местни празници, както и национално представително количествено проучване.

Анализът показва, че празниците насърчават социалното взаимодействие и културния обмен, като същевременно спомагат за изграждането на социален капитал в локалните общности. Резултатите разкриват, че младите хора възприемат празниците като средство за социализация, докато възрастните ги разглеждат като инструмент за предаване на културното наследство. Празниците играят важна роля и за икономическата активизация, като стимулират местния бизнес и привличат туристи. В селските райони тези събития запазват по-силен автентичен характер, докато в малките градове често интегрират модернизирани елементи. Освен социално-културните аспекти, празниците допринасят за преодоляване на социалната изолация и укрепване на общностния дух, особено в периоди на криза. Данните от изследването подчертават необходимостта от целенасочени политики за подкрепа на тези събития, така че да се засили тяхното положително въздействие върху общностите.

Ключови думи: местни празници, социална кохезия, културна идентичност, социално включване, малки населени места

ARTICLE INFO:**Original Article****Received: 29, 04.2025****Revised: 11, 05.2025****Accepted: 06, 06.2025**

Местните празници като катализатор за социална кохезия: фокус върху малките населени места

Въведение

В съвременното общество, характеризиращо се с нарастваща глобализация и социални предизвикателства, местните празници играят съществена роля за укрепване на социалната кохезия. Те предлагат уникална възможност за изграждане на споделена идентичност, засилване на междуличностните връзки и укрепване на чувството за принадлежност към общността. Особено в малките населени места, където социалните и културните връзки често са по-силни, тези събития играят централна роля за създаването и поддържането на устойчиви социални мрежи (Forrest & Kearns, 2001). В този контекст изследването на местните празници и тяхната роля за социалната кохезия придобива особена значимост. Актуалността на темата се обуславя от редица съвременни социални процеси. От една страна, глобализацията и урбанизацията водят до размиване на локалните културни идентичности, което изисква активни усилия за съхраняване и развитие на локалните практики (Berger-Schmitt, 2002). От друга, социалната поляризация и неравенствата се задълбочават, особено в периферните региони, където местните празници често функционират като единствен механизъм за социална интеграция (OECD, 2011). Освен това, последиците от пандемията от COVID-19 и свързаните с нея ограничения допълнително подчертаха значението на общностните взаимодействия за психосоциалното благополучие. Местните празници предлагат възможност за възстановяване на прекъснатите социални връзки и изграждане на устойчивост срещу бъдещи кризи (Putnam, 2000). Настоящата статия има за цел да изследва как местните празници функционират като катализатор за социална кохезия, акцентирайки върху тяхната роля в създаването на споделена идентичност и социална сплотеност. Основният фокус е върху малките населени места, с население до 30 хиляди души, където културните практики играят ключова роля за укрепването на социалната тъкан (Chan, To, & Chan, 2006).

Материали и методи

В статията се използва смесен подход, съчетаващ количествени и качествени методи за анализ. Представени са резултати от 20 проведени дълбочинни интервюта с ключови участници в организацията на местни празници в малки градове и села до 30 хиляди жители, включително представители на местната власт, читалищни дейци и доброволци. Дефиницията за малки населени места следва класификацията на

Националният статистически институт (НСИ) и Наредба № 7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), според която населени места с до 30 хиляди жители се считат за малки градове и села (НСИ, 2003; МРРБ, 2003). Фокусът върху малките населени места не е самоцелен, той се обуславя от специфичната им социална структура и значението на местните празници като водещ механизъм за социална кохезия. В тези общности социалните мрежи са по-интензивни, ролята на местните актьори е по-осезаема, а празниците често изпълняват функцията на единствено събитие, което сплотява населението. Освен това, в тези населени места културните практики запазват своята автентичност и могат да бъдат анализирани в по-чист вид, без силното влияние на урбанистичните фактори, характерни за по-големите градове. За установяване на значимостта и социалното въздействие на празниците наред с качествени методи са използвани и данни от национално представително количествено проучване, обхващащо жители на населени места с различна големина. С оглед на целите на настоящото изследване данните са допълнително преработени и ограничени само до малките населени места. Изследването е проведено през 2023 г. в рамките на проект: „Местните празници: ресурс на локалните общности за справяне с кризи“, финансиран от ФНИ на МОН. Използван е методът на тематичния анализ (Braun & Clarke, 2006) за идентифициране на основните теми и механизми, свързани със социалната кохезия и местните празници.

Резултати и дискусия

По своята същност, социалната кохезия е ключово понятие, което обхваща сплотеността и устойчивостта на обществото, изграждането на споделена идентичност, развитието на социални връзки и активното участие на неговите членове. Празниците представляват ярък израз на тази концепция, като играят съществена роля за изграждането на колективна идентичност и укрепването на социалните връзки. Неслучайно Дюркем подчертава, че тези събития са основополагащи за изграждането на социална солидарност (Durkheim, 1995). Те обединяват членовете на дадена локална общност чрез споделени символи и колективни преживявания, като укрепват чувството за принадлежност. По сходен начин Turner (1969) разглежда празниците като „лиминални пространства“, където социалните различия временно изчезват, позволявайки на общността да утвърди и преосмисли своите социални връзки. В тази връзка, Бурдийо подчертава, че местните празници служат като средство за натрупване

на символичен капитал, като укрепват културната идентичност и социалните йерархии (Bourdieu, 1984). Тези събития не само съхраняват традициите, но и създават възможности за обмен на културни практики и социално взаимодействие. Те играят ключова роля за изграждането на социален капитал, който според Putnam (2000) обхваща свързващия капитал, насочен към укрепване на връзките вътре в хомогенни групи, като семейства и етнически общности, и обединяващия капитал, свързан със създаването на мостове между различни социални и културни групи – особено значим в контекста на многообразните общности (Putnam, 2000). Collins (2004) допълва, че празниците увеличават емоционалната енергия в групите, което води до засилено усещане за принадлежност към дадена общност. В съвременен контекст, местните празници могат да служат и като платформа за културен обмен, което е ключово за мултикултурните общества (Verkuyten, 2007). Влиянието на глобализацията и урбанизацията върху тези локални събития създава нови предизвикателства, но същевременно открива възможности пред общността за адаптиране на традициите. В тази връзка, Гийрц разглежда празниците като „текстове“, чрез които дадена локална общност изразява своите споделени ценности и вярвания, създавайки чувство за идентичност дори в условията на бързи социални промени (Geertz 1973). Местните празници са значими събития, които се отличават от ежедневието на живота на дадена общност. Те обикновено са обвързани с културната, историческата и социалната идентичност на общността и играят ключова роля за предаването на нейните традиции и ценности. Предлагайки възможности за взаимодействие между членовете на общността, празниците съчетават традиционни елементи с модерни социално-икономически практики, което ги прави динамичен и многопластов феномен. Тази комбинация от традиция и новаторство осигурява тяхната устойчивост и адаптивност към променящите се условия (Saatci & Onsekiz, 2020). В специализираната литература са налице редица класификации, които отразяват многоизмерната роля на местните празници в живота на общностите. На първо място, изпъква културното им значение, тъй като те осигуряват приемственост между поколенията и укрепват усещането за културна принадлежност (Durkheim, 1995). На следващо място, те имат важна социална роля, като насърчават сплотеността и солидарността между различните социални групи чрез взаимодействие и съвместно участие. Не бива да се пренебрегва и икономическото измерение на тези събития. Те често са свързани с активизиране на местната икономика, привличане на туристи, подкрепа за местните търговци и създаване на възможности за

икономическо развитие на населеното място, в което се провеждат. И накрая, но не по значение, празниците играят ключова роля в утвърждаването на идентичността на общността. Чрез тях населените места изразяват своята уникалност и подчертават характерните си черти както на национално, така и на глобално ниво (Bourdieu, 1984). От тази гледна точка, тези събития са не само израз на културната специфика на общността, но и динамичен инструмент за адаптация към социални, икономически и културни промени. Тяхната роля като катализатор за социална кохезия ги прави изключително значими за малките населени места, където те често представляват основния механизъм за укрепване на социалните връзки и възстановяване на общностния дух.

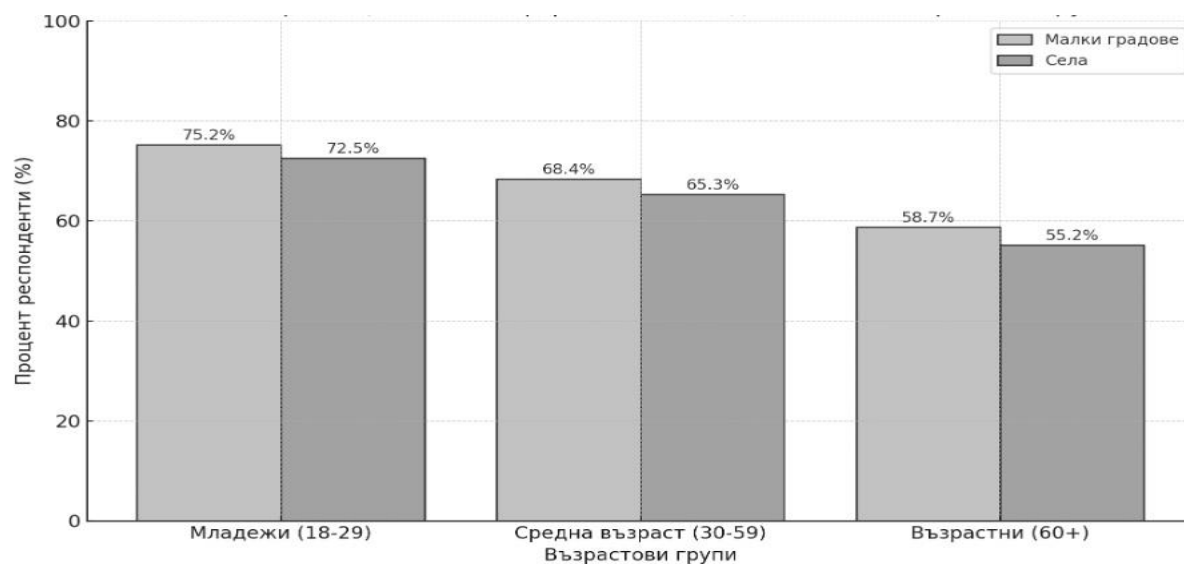
Резултатите от проведеното количествено проучване показват, че тези събития се доказват като една уникална възможност за взаимодействие между членовете на общността, осигурявайки пространство за социална интеграция. Данните сочат, че преобладаваща част от респондентите в малките градове (70,7%) и в селата (67%) възприемат празниците като ключов фактор за социално обединение. Те могат да бъдат разглеждани като платформи за социално взаимодействие между членовете на локалната общност, тъй като предоставят възможности за възстановяване на прекъснати социални връзки чрез създаване на атмосфера на неформално общуване. В подкрепа на това твърдение е и мнението на представител на местната власт в гр. Берковица, участвал в проведените дълбочинни интервюта: "Празниците са време, когато забравяме за различията и просто се наслаждаваме на компанията на нашите съседи".

Резултатите от проведеното количествено проучване показват, че различните възрастови групи възприемат по различен начин местните празници като платформа за социално взаимодействие в малките градове и села. Анализът разкрива, че младежите (18-29 години) се очертават като най-активните участници в празничните събития. В малките градове над 75% от тях оценяват местните празници като важни за социализацията, докато в селата този процент е 72,5%. Това показва, че тези лица възприемат празниците като основен начин за изграждане на социални връзки, въпреки че в градовете те предлагат по-разнообразни възможности за участие. Сред хората на средна възраст (30-59 години) процентът на положителни оценки спада до 68,4% в малките градове и 65,3% в селата. Това може да се обясни с по-големите професионални и семейни ангажименти на тази възрастова група, които намаляват възможностите за активно участие в празничните събития. Въпреки това, тези стойности остават

сравнително високи, което показва значимостта на празниците за социалния живот на хората в тази група. Възрастните хора (60+ години) показват най-нисък процент положителни оценки – 58.7% в малките градове и 55.2% в селата. Макар че празниците остават важна част от живота им, физическите ограничения и липсата на адаптирани дейности вероятно намаляват тяхното активно участие. Тази тенденция е по-силно изразена в селата, където ресурсите за организиране на подобен тип събития често са ограничени. Местните празници имат потенциал да укрепят социалната кохезия във всички възрастови групи, но анализът показва, че е необходимо по-голямо внимание към нуждите на възрастните и хората на средна възраст. Предоставянето на адаптирани дейности и събития, които отчитат техните специфични интереси и възможности, може значително да повиши участието и да укрепи социалните връзки в общността. Освен това, засилването на подкрепата за организаторите на празници в селата може да помогне за подобряване на тяхното въздействие и да разшири участието на различни социални групи. На Фигура 1 графично е визуализирано как местните празници могат да бъдат разглеждани като платформа за взаимодействие по възрастови групи.

Фигура 1

Местните празници като платформа за взаимодействие по възрастови групи

Местните празници играят централна роля в съхранението и популяризирането на културното наследство. Резултатите от проведеното проучване показват, че близо 30% от празниците, които се провеждат в селата и 18% в малките градове включват в своите програми възстановки на традиционни ритуали, обичаи и занаяти. Така например, в с. Куртово Конаре „Фестивалът на чушките, доматиите и традиционните

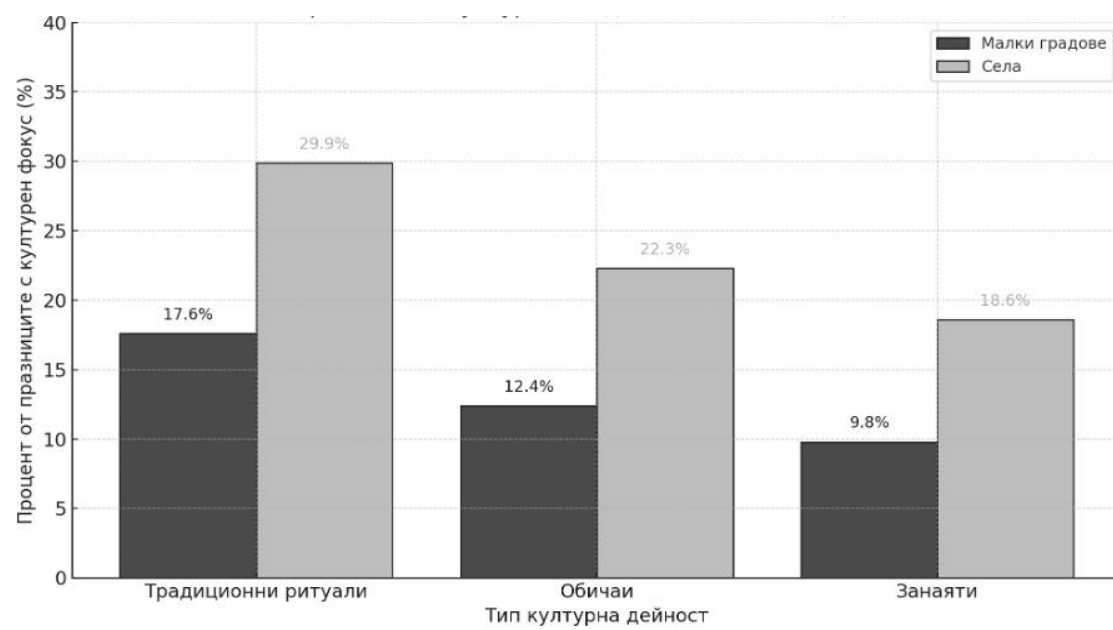
храни“ съчетава модерни елементи като базари за биопродукти с традиционни обреди и кулинарни демонстрации. В гр. Садово празникът „Ден на фъстъка“ е не само културно събитие, но и начин за предаване на занаятчийски умения от по-възрастни към млади поколения. Резултатите от проведеното проучване показват, че местните празници в малките населени места насърчават културната идентичност чрез три основни дейности: традиционни ритуали, обичаи и занаяти. Селата демонстрират провеждането на значително по-висок процент празници с културен фокус във всички категории, което подчертава тяхната роля като пазители на културното наследство. Данните сочат, че традиционните ритуали се очертават като са най-значимият аспект в селските празници, като 29.9% от тях включват такива елементи. За сравнение, в малките градове този процент е по-нисък – 17.6%. Това разминаване вероятно отразява по-здравите връзки с традицията в селските райони, където ритуалите са по-дълбоко вкоренени в ежедневието живот. От друга страна, празниците в градовете често интегрират модернизирани или адаптирани форми на празнуване, които са по-съвместими с динамичния ритъм на живота в тези населени места. Обичаите също заемат по-голяма роля в селата, където 22.3% от празниците включват такива елементи, в сравнение с 12.4% в градовете. Това показва, че в селските райони съществува по-голямо желание и възможност за предаване на обичаите между поколенията, докато в градовете те се адаптират или отстъпват място на други видове дейности. Занаятите, като демонстрации на традиционни техники и изработка на ръчно изработени предмети, също са по-силно застъпени в селата (18.6%) отколкото в малките градове (9.8%). Това вероятно се дължи на факта, че в селските райони занаятите често са част от ежедневието икономическа активност и начин за запазване на местната идентичност. В градовете подобни дейности са по-ограничени, вероятно поради урбанизацията и наличието на по-широк спектър от културни изрази. Следователно, празниците в селата играят по-съществена роля за съхранението и популяризирането на културната идентичност, като предоставят пространство за споделяне на ритуали, обичаи и занаяти. В същото време, празниците в малките градове показват тенденция към модернизация и адаптация, което съответства на по-динамичния характер на тези населени места. За да се укрепи културната идентичност чрез местните празници, е необходимо да се подкрепят инициативи, които популяризират традиционните ритуали и занаяти както в селата, така и в градовете. Сътрудничеството между различните населени места може да създаде условия за

обогатяване и обмен на културни практики, което ще допринесе за по-голяма устойчивост на културното наследство. Читалищен деец от гр. Садово казва:

"Празниците не само ни връщат към корените ни, но и ни показват, че можем да вървим напред, заедно." На фигура 2 графично са визуализирани дискутираните по-горе резултати.

Фигура 2

Насърчаване на културната идентичност по тип дейности

От друга страна, местните празници могат да бъдат разглеждани и като ефективен механизъм за преодоляване на социалната изолация и различия. По време на тяхната организация и провеждане се събират представители на различни социални, етнически и възрастови групи в рамките на споделени дейности. Например, представителите на ромската общност активно участват в културни програми и демонстрации по време на ежегодния фестивал на фъстъка в гр. Садово. В Шопския празник в гр. Елин Пелин в програмата на събитието се включват активно младежки групи, които допринасят с новаторски идеи и енергия като по този начин се създава връзка между поколенията. Сходни резултати са отчетени и в проведеното количествено социологическо проучване. Анализът разкрива значителни различия в степента на участие между отделните групи, както и между населените места. Така например, представителите на ромската общност демонстрират по-висока степен на участие в селата (60%), в сравнение с малките градове (45%). Сред основните причини е това, че

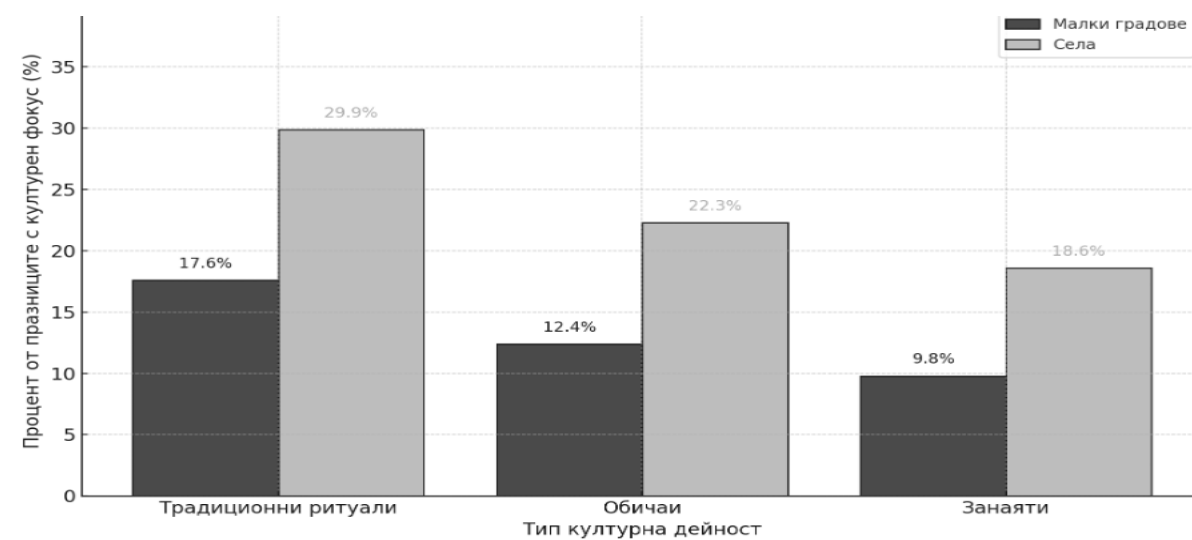
в селата празниците често включват традиционни ромски танци и музика, което създава усещане за принадлежност и ги прави значима част от общностния живот. В подкрепа на това твърдение са и думите на един от респондентите, представител на ромска общност в с. Болярци, който споделя: "Празникът е нашият момент. Това е време, когато можем да покажем нашата култура и да се почувстваме като част от общността."

По-ниските нива на участие в малките градове вероятно отразяват социална дистанция или липса на достатъчно адаптирани дейности за ромските общности. Данните сочат, че българската общност показва най-високи проценти на участие както в селата (85%), така и в малките градове (80%). Това подчертава тяхната водеща роля като организатори и основни участници в празничните събития. Тази стабилност в участието свидетелства за дълбоката връзка между празниците и културната идентичност на българската общност. Според представител на местна власт в гр. Елин Пелин: "Празниците са гръбнакът на нашия културен живот. Те ни свързват с корените ни и ни обединяват като общност."

Ето какво споделя с нас и представител на НПО в гр. Каварна: "Работим усилено, за да включим всички общности в празниците. Това не е лесно, но виждаме, че културата може да бъде мост между нас." На фигура 3 графично са визуализирани дискутираните по-горе резултати.

Фигура 3

Насърчаване на културната идентичност по тип дейности

Местните празници насърчават взаимодействието между различни поколения, което е ключов аспект за устойчивостта на социалната кохезия. Резултатите от

проведените изследвания с качествени и количествени данни го потвърждават. Според проведените дълбочинни интервюта, по-възрастните членове на общността обикновено участват като разказвачи на истории и организатори на традиционни обреди, докато младежите се включват активно в техническата организация и в пресъздаването на модерни елементи на празника. Данните от проведеното количествено проучване ясно идентифицират наличието на видими разлики между малките градове и селата. Така например младежите на възраст между 18-29 години най-силно са повлияни от празниците, особено в селата, където 75% от тях споделят, че празничните събития помагат за изграждане на връзки с по-възрастните поколения. В малките градове този процент е 65%, което предполага, че селските празници предлагат повече възможности за взаимодействие чрез традиционни дейности като ритуали, игри и културни програми. Един от младежите в гр. Садово споделя: "Обичам празниците, защото баба ми ме учи на неща, които не знам за традициите. Това е време, когато сме заедно."

Друг представител на местната власт в гр. Елин Пелин отбелязва: "Младите хора са инициативни. Самото им участие в тези любителски клубове действа като стимул или създава по-различно виждане и мотивация".

Включването на младите хора в местните празници може да бъде разгледано през призмата на теорията за социалния капитал на R. Putnam (2000). Социалният капитал, изразяващ се в мрежи, норми и доверие, които улесняват координацията и сътрудничеството в обществото, намира приложение в празничните събития. Участието на младите хора в организацията и изпълнението на празнични дейности създава мрежи от доверие и взаимопомощ, които укрепват връзките в общността. Например, както отбелязват преобладаваща част от интервюираните лица, младежите често заемат активни роли в художествени програми и взаимодействат с възрастните, което създава "мостов капитал" – връзки между различни социални и възрастови групи. Това е в унисон с твърдението на Putnam, че общностите с висок социален капитал са по-сплотени и устойчиви.

При хората на средна възраст (30-59 години) празниците играят умерена роля за укрепването на междупоколенческите връзки. В селата 60% от респондентите в тези възрастови групи смятат, че празниците свързват младежите и възрастните, докато в малките градове този процент е 50%. Тази група често заема организационни роли, което може да обясни защо въздействието на празниците върху техните лични междупоколенчески връзки е по-слабо изразено. Организатор от гр. Елин Пелин

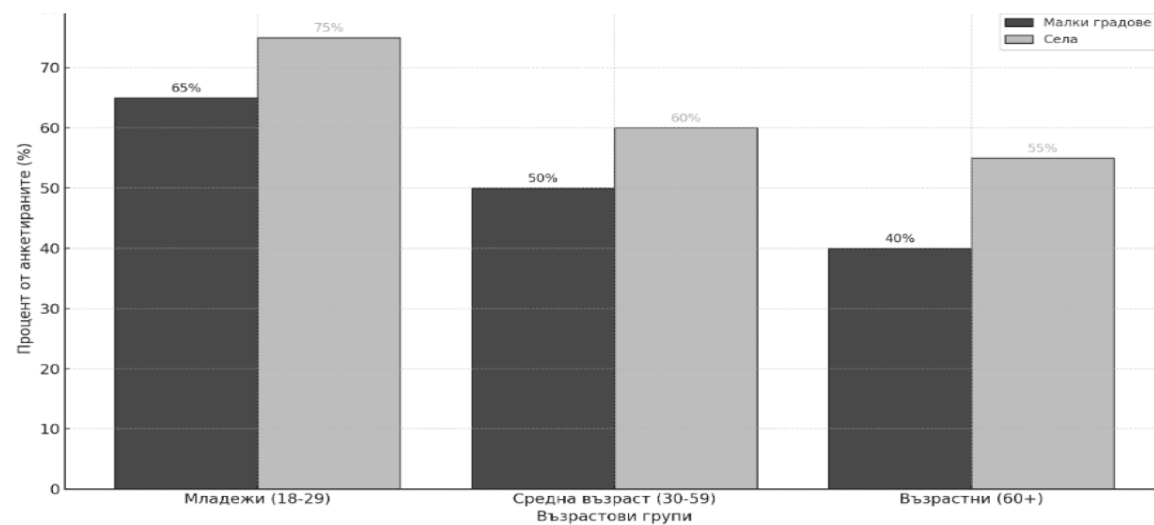
отбелязва: "Обикновено съм зает с организацията на празника, но е хубаво да виждам как децата и възрастните се забавляват заедно."

При възрастните хора над 60+ години празниците имат най-силно въздействие в селата, където 55% от тях усещат, че празниците укрепват връзките им с младите поколения. В малките градове този процент е по-нисък – 40%. Това може да се дължи на ролята на възрастните в селата като пазители на културното наследство и предавачи на традиции. Както възрастна жена от с. Куртово Конаре споделя: "На празника разказвам на младите за нашите традиции. Това е начин да ги науча да ценят това, което имаме."

Данните сочат, че като цяло, празниците в селата показват по-високи нива на свързаност между поколенията, което подчертава тяхната роля като механизъм за социална кохезия. Въпреки това, празниците в градовете също имат значителен потенциал, който може да бъде засилен чрез включване на повече междупоколенчески програми. За да се засили тази роля, е необходимо празниците да включват повече дейности, насочени към съвместно участие на младите и възрастните. Например, могат да бъдат организирани работилници, в които възрастните демонстрират традиционни занаяти, а младежите допринасят със съвременни идеи. Освен това, разказването на истории и възстановката на ритуали могат да бъдат полезни инструменти за съхранение на културното наследство и за създаване на по-тясна връзка между поколенията. (Фиг. 4).

Фигура 4

Укрепване на междупоколенческите връзки чрез местни празници

Местните празници играят важна роля за възстановяване на общностния дух в малките градове и селата, особено в периоди на социални и икономически кризи. Те съчетават традиции и социални взаимодействия, които помагат на хората да преодолеят чувството на изолация и несигурност особено в периоди като пандемията КОВИД-19. От тази гледна точка тези събития се утвърждават като средство за възстановяване на нормалността. Както споделя представител на местната власт от гр. Берковица: „Празникът помага на хората да излязат от изолацията и да се върнат към живота. Това е нашият начин да се справим с кризата.“

Налице са видими разлики в тази тяхна роля от гледна точка на типа населено място. Така например, празниците са възприемани като основен механизъм за обединяване на хората и възстановяване на чувството за принадлежност след кризи в по-голяма степен в селата (75%), в сравнение с малките градове (65%). Това може да се обясни с по-тясната свързаност между жителите в селските общности и по-голямата ангажираност с общностните събития. Освен това, споделените дейности като възстановки на традиционни ритуали, общи трапези и културни програми създават усещане за сигурност и нормалност. Респондент от с. Куртово Конаре споделя: "След пандемията всички се чувствахме изолирани. Празникът беше моментът, в който се събрахме отново и си припомнихме, че сме заедно в това."

В малките градове празниците също играят значима роля, като 65% от анкетираните смятат, че те допринасят за възстановяването на социалните връзки. По-ниският процент спрямо селата може да се дължи на по-голямата социална дистанция между жителите в градска среда тъй като празниците предоставят възможност за културен обмен и социално взаимодействие. В тази връзка организатор от гр. Елин Пелин отбелязва: "В нашия град празниците са начин хората да се почувстват част от общността. Дори тези, които не се познават, стават приятели, докато работят заедно."

Социолози като Дюркем (1995) подчертават ролята на ритуалите и празниците като средство за укрепване на колективната идентичност и социалната сплотеност. В този контекст, местните празници в изследваните населени места функционират като "социални лепила", които събират различни социални групи около споделени ценности и традиции. Селските празници, с техния фокус върху традиционните обреди, са пример за "механична солидарност" (Дюркем), където общността се сплотява около сходен културен фон. В същото време, в малките градове, празниците често интегрират модерни елементи, създавайки "органична солидарност", която свързва хората чрез

взаимозависимост и разнообразие. Празниците също така играят важна роля за икономическата активизация на местните общности. Примерите от с. Куртово Конаре и с. Нови хан показват, че празничните събития стимулират местния бизнес и инфраструктура, привличат туристи и подкрепят културната идентичност на общността. Един от респондентите споделя: "Местните ресторанти са претъпкани, а магазините и заведенията печелят значително повече по време на празника."

Тези празници се използват и за насърчаване на благотворителни инициативи, които допринасят за устойчивото развитие на общността и създаването на чувство за солидарност.

Заклучение

Местните празници се утвърждават като значим социален и културен феномен, който надхвърля забавлението и придобива роля на механизъм за укрепване на социалната кохезия, за съхранение на културното наследство и за икономическа устойчивост на населеното място. Както отбелязва Putnam, (2000), социалният капитал, създаван чрез общностни събития като празниците, представлява мрежа от доверие и взаимодействие, която засилва колективната сплотеност. Настоящото изследване подчертава, че в селата празниците играят ключова роля за културната приемственост, като включват младите хора в активни роли. В същото време, празниците в малките градове предлагат възможности за икономически иновации и мултикултурни взаимодействия, които могат да бъдат надградени. Throsby (2001) посочва, че културните събития съчетават икономически и културни ползи, което се потвърждава от данните за икономическата активизация на малките населени места. Ролята на празниците в кризисни периоди също е от изключителна важност. Както отбелязва Durkheim (1995), ритуалите, включително празниците, играят централна роля за възстановяване на колективната идентичност и солидарност в обществото. В условия на социална изолация или икономически предизвикателства, празниците доказват своята способност да обединяват хората и да създават чувство за стабилност. Практическите приложения на тези изводи включват разработването на политики за културно развитие, които да стимулират ангажираността на младите хора, подкрепата за местния бизнес и насърчаването на социалното включване. Тези политики могат да използват празниците като инструмент за създаване на устойчиви и интегрирани общности. Заклучително, местните празници са не само отражение на културното наследство, но и платформа за социална трансформация и икономическо развитие. Те доказват, че дори

в най-малките населени места съществува неизчерпаем потенциал за културно обновление и социална сплотеност, подкрепени от теоретичните перспективи на Пътнам (Putnam, 2000), Тросби (Throsby, 2001) и Дюркем (Durkheim, 1912/1995).

Използвана литература

- Berger-Schmitt, R. (2002). Considering social cohesion in quality of life assessments: Concept and measurement. *Social Indicators Research*, 58(1), 403–428.
<https://doi.org/10.1023/A:1015752320935>
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Cambridge, MA, Harvard University Press.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Chan, J., To, H. P., & Chan, E. (2006). Reconsidering social cohesion: developing a definition and analytical framework for empirical research. *Social Indicators Research*, 75(2), 273–302.
<https://doi.org/10.1007/s11205-005-2118-1>
- Collins, R. (2004). *Interaction ritual chains*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Durkheim, E. (1995). *The elementary forms of religious life* (Original work published 1912). New York, NY: Free Press.
- Forrest, R., & Kearns, A. (2001). Social cohesion, social capital and the neighbourhood. *Urban Studies*, 38(12), 2125–2143. <https://doi.org/10.1080/00420980120087081>
- Geertz, C. (1973). *The interpretation of cultures: Selected essays*. New York, Basic Books.
- Ministerstvo na regionalno razvitie i blagoustroystvoto. (2003). Naredba No. 7 ot 2003 g. za pravila i normativi za ustroystvo na otdelnite vidove territorii i ustroystveni zoni [Ordinance No. 7 of 2003 on Rules and Regulations for the Development of Different Types of Territories and Spatial Zones]. State Gazette, No. 3 of 10.01.2003.
- Natsionalen statisticheski institut. (2003). Klasifikatsiya na naselenite mesta v Bulgaria [Classification of Settlements in Bulgaria]. NSI.
- OECD. (2011). *Perspectives on global development 2012: Social cohesion in a shifting world*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2012-en
- Putnam, R. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.

- Saatci, E., & Onsekiz, D. (2020). Local festivals as a dynamic cultural and economic phenomenon: Perspectives and challenges. *Journal of Cultural Studies*, 12(3), 45–60.
- Throsby, D. (2001). *Economics and culture*. Cambridge University Press.
- Turner, V. (1969). *The ritual process: Structure and anti-structure*. Aldine.
- Verkuyten, M. (2007). Religious group identification and inter-religious relations: A study among Turkish-Dutch Muslims. *Group Processes & Intergroup Relations*, 10(3), 341–357. <https://doi.org/10.1177/1368430207078695>